

Ministry of Social Affairs and
Employment

Настоящата брошура ще откриете на различни
езици на:
www.nieuwinnl.nl en www.newinthenetherlands.nl

Новодошъл/а/ в Нидерландия

Европейски трудови мигранти

За тази брошура

Вие сте от страна, членка на Европейския съюз, от Лихтенщайн, Норвегия, Исландия или Швейцария и желаете да работите и живеете в Нидерландия? Тогава тази брошура е за Вас. За гражданите на Хърватия, която от 1 юли 2013г. е член на ЕС важат други правила що се касае упражняването на труд. Виж главата **Работа в Нидерландия.**

Добре дошли в Нидерландия.

Тази брошура описва накратко всички необходими действия, които трябва да предприемете след пристигането Ви. От регистрацията в общината по местоживееие, Вашите права и задължения като работник/ служител или самостоятелно зает(а), до включително правилата и обичаите във връзка с пребиваването в Нидерландия.

Ще се опитаме да Ви предоставим възможно най- пълна информация в настоящата брошура. Ако желаете да получите допълнителна информация по даден въпрос, можете да я намерите чрез упоменатата интернет препратка. За съжаление тя не винаги е на Вашия майчин език, но често е все пак на английски език. Ако се обадите на телефонен номер, който е от тази брошура, най- често няма да можете да говорите с някого, който говори Вашия майчин език. Но на английски език това ще е най- често възможно. При нужда можете да се свържете и с посолството на Вашата страна в Нидерландия.

Какво трябва да уредите незабавно

След пристигането Ви в Нидерландия ще трябва да уредите някои важни неща.

Регистрирайте се в Общината

Ако желаете да останете по-дълго от 4 месеца в Нидерландия, трябва да се регистрирате в Общинската служба за личните данни (GBA) в тази община, в която ще живеете или в която пребивавате. Това трябва да направите в срок от 5 дни след пристигането Ви в Нидерландия. Ако вече сте от 4 месеца в Нидерландия, трябва да се регистрирате възможно най-бързо. Можете да се регистрирате в общината. Ако Вашият партньор или деца пристигнат да живеят тук, те също трябва да се регистрират и за тази цел трябва да отидат с Вас в общината.

Носете следните документи отивайки в общината:

- За всяко лице, което ще се регистрира: валиден паспорт или лична карта.
- Договор за наем или за покупка на жилище в Нидерландия. Ако живеете в нечие жилище, тогава въпросното лице трябва да напише заявление и да го подпише. Носете и копие от неговия или нейния документ за самоличност.

Често общината изисква от Вас и актовете Ви за раждане и тези на децата Ви да са преведени от заклет преводач на някой от модерните езици. Тези актове за раждане не са задължителен компонент от регистрацията. Можете да носите тези документи при регистрацията в Общинската служба за личните данни (GBA), но можете да ги подадете и по-късно.

Регистрацията в общината е безплатна. **След като се регистрирате, ще получите Вашия граждански номер [burgerservicenummer] (BSN).**

Ако желаете да пребивавате в Нидерландия по-кратко от 4 месеца, можете да заявите в Данъчната служба, за да Ви се издаде данъчен номер [sofnummer].

Вие имате нужда от Граждански или данъчен номер, за да можете да уредите различни неща: Например в болница, в училище, с Вашия работодател или с институциите за социална помощ. Виж Главата: Граждански/данъчен номер.

Когато отново напуснете Нидерландия, трябва да се отпишете в общината по местоживеене. Ако се преместите в друга община, тогава трябва да уведомите новата община за Вашето преместване.

Сключете здравна застраховка

Ако живеете или работите в Нидерландия, тогава по закон сте задължен/а/ по своя инициатива да сключите нидерландска здравна застраховка. Тази застраховка покрива част от разходите за личния лекар, лекарствата и болницата. Даже и когато вече имате здравна застраховка в държавата по произход, трябва да сключите здравна застраховка в Нидерландия. Тази здравна застраховка се сключва при едно от здравно-осигурителните дружества. Основният пакет от здравни услуги е еднакъв при всички здравно-осигурителни институти, вноската обаче може да се различава при отделните здравно-осигурителни дружества. Наред с това можете да помислите за сключване на допълнителна застраховка. Осигурителната вноска плащате сам(а). Можете безплатно да застраховате с Вас деца до 18-годишна възраст. Можете да се информирате и при Вашия работодател за това, дали той има колективна здравна застраховка, към която бихте могъл(а) да се присъедините. В такъв случай съблюдавайте това, полицата да е у Вас. Здравно-Когато не живеете тук, а само идвате

да работите, не сте длъжен да се регистрирате в общината, ако пребивавате тук по-малко от 4 месеца. В този случай здравно-осигурителното дружество ще поиска заявление от Вашия работодател.

За повече информация относно правата и задълженията при здравните застраховки вижте на:

www.government.nl/issues/health-issues/health-insurance.

За информация за различните здравно-осигурителни институти вижте на: www.verzekeringssite.nl/zorgverzekering.

Ако съвместните Ви доходи не са твърде високи, бихте могли евентуално да получите помощ за част от разходите по Вашата здравна застраховка. Това се нарича „добавка за здравно осигуряване“. Нейният размер зависи от размера на доходите Ви. Вижте за повече информация на: www.toeslagen.nl.

Регистрирайте се в Службата за Имиграция и Натурализация

Необходимо е да се регистрирате в Службата за имиграция и натурализация [Immigratie- en Naturalisatiedienst] (IND), ако желаете да пребивавате по-дълго от 3 месеца в Нидерландия. За целта се обадете в IND на телефон: 0900- 1234561 в работни дни от 09:00 часа до 17:00 часа. Трябва да кажете, че се обадите, за да направите предварителна уговорка за разговор. След това ще получите час за разговор в един от филиалите на IND във Вашия район, където можете да се регистрирате.

Ако междувременно пребивавате 3 месеца в Нидерландия, повъзнетете възможно най-бързо, за да си уговорите час за разговор в IND. Ако сте направили(а) уговорка за разговор, ще получите писмо до вкъщи. В това писмо пише, какви документи трябва да носите със себе си на разговора. По време на разговора IND проверява, дали отговаряте на всички изисквания. В този случай Ви бива регистриран(а) и ще получите удостоверение за регистрация (стикер в паспорта Ви). Регистрацията в IND е безплатна. Ви не получавате документ за пребиваване. В рамките на 2014г. ще бъде отменено задължението за регистрация. Вижте за повече информация на: www.ind.nl.

Работа в Нидерландия

Тук ще намерите важна информация за Вашите права и задължения като работник/служител или като самостоятелно лице.

Работници/ служители от Европейския съюз, Лихтенщайн, Норвегия, Исландия и Швейцария могат да дойдат да работят в Нидерландия без разрешително за работа. Техният работодател не се нуждае от разрешение за наемане на работа.

За работници/ служители от България и Румъния до 1 януари 2014 година ще важи изключение. До този момент те няма да имат нужда от разрешително за престой, но техният работодател все още ще трябва да подава молба за разрешение за наемане на работа, преди те да имат право да работят в Нидерландия. За граждани на Хърватия е в сила това, че те нямат право да работят без разрешение за наемане на работа.

Подготвяне на пристигането Ви в Нидерландия

Решили ли сте да работите или да живеете в Нидерландия? EURES е европейска организация, която може да Ви помогне в това. EURES дава информация за Нидерландския трудов пазар, за незаемите работни места, за публикуването на CV, за условията на живот и труд, за осъществяване на контакт с консултантите на EURES и (преходните разпоредби) във връзка със свободното движение на хора в рамките на Европа. Виж във връзка с това: www.es.europa.eu/eures. На сайта: www.werk.nl/werk_nl/werknemer/eu/working-netherlands ще откриете по- подробна информация за търсенето на работа, за трудовия пазар, за кандидатстването за работа, за подпомагането от Института за Социално осигуряване на работниците и служителите (UWV) и за настаняването.

Упражняване на труд чрез трудов договор

Граждански номер/данъчен номер

Ако желаете да работите в Нидерландия, Ви е необходим граждански номер [burgerservicenummer] или данъчен номер [sofnummer]. Граждански номер ще получите, когато се регистрирате в общината. Ако все още не сте регистриран(а) в общината, направете това.

Ако желаете да пребивавате в Нидерландия за период от време по-къс от 4 месеца, можете да подадете молба за данъчен номер в данъчната служба. За повече информация вижте на: www.burgerservicenummer.nl и www.belastingdienst.nl.

Между края на 2013 г. и средата на 2014 г. ще влезе в сила друга процедура. Тогава в Регистъра за лицата ще можете да се регистрирате като непостоянно пребиваващ. За тази цел в осемнадесетте общини са създадени регистрационни бюра. След регистрацията ще получите граждански номер. Тогава данъчният номер ще бъде отменен.

Задължителна легитимация

Когато започнете работа, Вашият работодател ще изисква да му представите валиден документ за самоличност. Работодателят Ви ще трябва да съхранява копие от документа Ви за самоличност. На Вашето работно място Ви трябва винаги да можете да се легитимирате.

Работа чрез бюро за набиране на временни работници

Ще работите в Холандия чрез бюро за набиране на временни работници? То тогава това бюро за набиране на временни работници трябва да е регистрирано в Търговския регистър на Търговско-промишлената камара. Редовната регистрация в Търговско-промишлената камара е едно от условията то да бъде одобрено от Службата за сертифициране на бюрата за набиране на временни работници (SNA). В този случай ще имате повече сигурност, че работите чрез надеждно бюро за набиране на временни работници. Вижте за повече информация на: www.kamervanakoophandel.nl и www.normeringarbeid.nl.

Бюро за набиране на временни работници може да е член на браншова организация. Същата контролира своите членове за спазване на колективния трудов договор и определя критерии за качеството на членовете ѝ. Повече информация в тази връзка ще намерите на: www.abu.nl, www.nbbu.nl и www.via-eu.com. Ако като работник/ служител изпратен от бюро за набиране на временни

работници получават по-ниско заплащане от заложеното в колективния трудов договор, то тогава се свържете с Фондацията за изпълнение на колективните трудови договори и за временно заетите лица SNCU (Stichting Naleving CAO voor Uitzendkrachten) (www.sncu.nl) 0180-642530).

Заплащане

Ако работите на трудов договор за нидерландско предприятие, ще получавате трудовото си възнаграждение от Вашия работодател. Вашият работодател плаща от Ваше име също така и данъци и осигуровки, които удържа от Вашата брутна заплата, а след това ги внася. Поради това Вашата нетна заплата е по-ниска по размер от brutната Ви заплата. Това Вашият работодател трябва да Ви покаже на фиша за заплата Ви.

Повечето предприятия имат колективен трудов договор [CAO]. Този колективен трудов договор се състои от споразумения относно условията на труд между работодателите и синдикатите, които важат за всички работодатели и работници/служители в даден отрасъл, тоест също и за Вас като работник/служител от чужбина. В този колективен трудов договор фигурира също и размер на трудовото възнаграждение, ваканционните надбавки и обичайната работна седмица. Ако желаете да научите, дали за Вашето предприятие важи даден колективен трудов договор, попитайте за това Вашия работодател или се свържете с някой от синдикатите. Вашият работодател трябва да Ви плаща заплата и ваканционните надбавки, които са договорени в колективния трудов договор. Ако няма колективен трудов договор, то Вашият работодател трябва да Ви плаща най-малко законово определено минимално трудово възнаграждение и законово определените ваканционни надбавки. Вашият работодател няма право да Ви плаща по-малко.

За работниците/служителите под 23-годишна възраст важи по-ниско трудово възнаграждение отколкото за работници/служители над 23 години. Вижте за повече информация www.rijksoverheid.nl/minimumloon или www.inspectieszw.nl. Ако Вие като работник/служител или работник изпратен от фирма за набиране на персонал получавате по-малко от минималното трудово възнаграждение, то тогава се свържете с Инспекцията по труда (www.inspectieszw.nl) 0800-5151). Ако Вие като работник/служител или работник изпратен от фирма за набиране на персонал получавате по-малко от минималното трудово възнаграждение, то тогава се свържете с Фондацията за изпълнение на колективните трудови договори и за временно заетите лица SNCU (Stichting Naleving CAO voor Uitzendkrachten) (www.sncu.nl) 0180-642530). Вие можете също да се обърнете към някой синдикат.

Работно време

Вашият работодател не бива да Ви кара да работите повече от 48 часа на седмица. Средно на ден не бива да работите повече от 10 часа. Позволено е от време на време да работите извънредно. Позволено е да работите максимум 12 часа на смяна, а на седмица - максимум 60 часа, никога повече. Междувременно имате право на една или повече кратки почивки. Работите ли нощно време? Тогава не бива да работите повече от 40 часа средно на седмица. Вижте за повече информация: www.inspectieszw.nl. Ако се налага да работите твърде много, съобщете за това на Инспекцията по труда (Inspectie SZW) телефонен номер: 0800-5151.

Безопасно работно място

Вашият работодател трябва да се погрижи за безопасна и здравословна работна среда. В опасни ситуации Вашият работодател трябва да Ви осигурява средства за лична защита, например специално облекло, каска или предпазни очила. Той не бива да иска от Вас да заплатите тези предпазни средства. За повече информация вижте: www.inspectieszw.nl. Ако смятате, че трябва да работите в опасни условия, уведомете за това Инспекцията по труда (Inspectie SZW) телефонен номер: 0800-5151.

Трудова експлоатация

За жалост в Нидерландия има случаи, в които трудовите мигранти са подложени на експлоатация от страна на работодателите. Ето защо внимавайте добре, какво подписвате! За трудова експлоатация може да става дума, ако разпознавате един или повече от следните отличителни белези: извънредно ниско заплащане, тежки или опасни условия на труд, заблуждаване, сплашване, ограничаване на свободата и зависимост от работодателя. В подобен случай е особено важно да уведомите за това Инспекцията по труда (Inspectie SZW) телефонен номер: 0800-5151 или да се обадите анонимно по телефона на Службата за анонимни сигнали за престъпления [Meld Misdaad Anoniem] телефонен номер: 0800-7000. Жертвите могат да получат помощ от Фондация FairWork (телефонен номер: 020-7600809).

Синдикат

Като работник/служител Вие можете да изберете да станете член на някой синдикат. Същият защитава Вашите интереси по отношение на Вашия работодател. Наред с това Вие можете да се обърнете към него за повече информация относно колективния трудов договор (CAO), за помощ за попълване на данъчната Ви декларация и за правна помощ при проблеми. За повече информация можете да се свържете с някой синдикат, например FNV (www.fnv.nl) или CNV (www.cnv.nl).

Данъчна декларация

В Нидерландия трябва да плащате данъци върху Вашите доходи. Ако работите на трудов договор, Вашият работодател ще Ви удържа сума от заплата за данъци. В някои случаи е възможно да сте платил(а) през годината повече от необходимата сума данъци. В такъв случай можете да подадете данъчна декларация. Всяка година трябва да декларирате не по-късно от 1-ви април в Данъчната служба, колко сте спечелили през изминалата година. Ако сте платил(а) повече данъци, ще получите пари обратно. За повече информация вижте на: www.belastingdienst.nl, или позвънете на Данъчния телефон: (0800-0543) или позвънете на Данъчния телефон за чужбина: (+31 (0)55-5385385). Имайте грижа да получавате евентуални довадки от Данъчната служба на Вашата собствена сметка. Виж във връзка с това: www.toeslagen.nl. Ако напускате Нидерландия, трябва да спрете навреме тези довадки.

Безработица, заболяване или нетрудоспособност

Ако спрете да работите в Нидерландия, Вие вероятно ще се върнете във Вашата страна по произход. Ако работите на трудов договор или като работник/служител изпратен от бюро за набиране на временни работници и останете не по Ваша вина безработен(а), а останете в Нидерландия, то тогава е възможно да имате право на помощ за безработни. За целта трябва при всички положения през последните 36 седмици да сте работил(а) най-малко 26 седмици. Лице, което получава помощ е длъжно да си търси друга работа. За повече информация относно помощта за безработни [WW] вижте на: www.uvw.nl и на www.uvw.nl/internationaal

Ако сте болен(а), работодателят продължава да Ви плаща трудово възнаграждение. В този случай могат да важат 2 дни без заплащане. По време на Вашето заболяване ще получавате във всички случаи 70 процента от Вашата заплата. Това обаче е свързано с максималната тарифна ставка за дневно възнаграждение. След 2-годишно боледуване ще се направи преценка дали имате право да получавате помощ за нетрудоспособност въз основа на Закона за труда и доходите в зависимост от трудоспособността [WIA]. Ако се разболеете и нямате работодател, (например, ако работите като временно зает(а), без постоянен договор с бюро за набиране на временен персонал), то тогава можете да получите „обезщетение за болест“ въз основа на Закона за здравната осигуровка [Ziektewet]. За повече информация във връзка със Закона за труда и доходите в зависимост от трудоспособността [WIA] и Закона за здравната осигуровка [Ziektewet] вижте на: www.uvw.nl и www.uvw.nl/internationaal.

Ако желаете да се възползвате от социалното подпомагане в Нидерландия (например, ако подадете молба за социална помощ), е препоръчително да се информирате в IND, дали това няма да има последствия за правото Ви на пребиваване. За повече информация виж в главата: Прекратяване на законното пребиваване в Нидерландия.

Работа като самостоятелно зает(а)

Търговската Камара

Ако учредявате собствена фирма, тогава се регистрирайте в Търговската камара. Това обикновено става с предварителна уговорка. Трябва да се регистрирате в срок от една седмица преди да започнете фирмената дейност и една седмица след това. За повече информация вижте на: www.kamervankoophandel.nl.

Данъчна служба

Смятате да работите в Нидерландия като самостоятелно зает(а)? Тогава можете да подадете молба за Декларация за трудово отношение [Verklaring Arbeidsrelatie] (VAR) в данъчната служба на Нидерландия. С нея Данъчната служба Ви информира за това, каква преценка дава на Вашата ситуация. В някои случаи данъчната служба Ви счита все пак за работник/служител. Тогава Вашите работодатели трябва да плащат за Вас данъци и социални осигуровки.

Ако работите като самостоятелно зает(а), тогава трябва сам(а) да плащате данъци и социални осигуровки. Всяка година преди 1 април трябва да декларирате в данъчната служба, колко сте спечелили през изминалата година. За повече информация вижте на: www.belastingdienst.nl, или позвънете на Данъчния телефон (0800-0543) или на Данъчния телефон за чужбина (+31 (0)55-5385385).

Живеете в Нидерландия

Тук ще намерите важна информация за Вашите права и задължения, ако живеете в Нидерландия.

Документ за самоличност

В Нидерландия трябва да можете да се легитимирате. Ето защо сте длъжен(а) да носите в себе си валиден документ за самоличност. Това може да бъде Вашият паспорт или лична карта. Никога не оставяйте Вашият паспорт или лична карта на съхранение при Вашия работодател или в бюрото за наемане на временни работници.

Жилищно настаняване

Ако дойдете в Нидерландия да работите, но Вашия работодател не Ви подsigури жилище, ще трябва да се погрижите сам(а) за жилищното Ви настаняване. За да имате право да живеете в жилище под наем, трябва да се регистрирате в Общинската служба за личните данни [GBA]. Можете да получите информация в общината. Жилищата под наем се отдават под наем между другото и от жилищни кооперации. Необходимо е да се регистрирате, за да можете да кандидатствате за жилище. В някои жилищни кооперации можете да се регистрирате като търсещ жилище, едва след като сте бил регистриран повече от 1 година в Общинската служба за личните данни [GBA]. В други кооперации можете да се регистрирате и по-рано. Вие можете да наемете жилище и от частен наемодател.

Понякога общините не искат да регистрират граждани, защото те например пребивават в жилища за отпих. Съгласно Закона за Общинската служба за личните данни [GBA] общините трябва да регистрират гражданите на адреса, на който те действително пребивават, даже и когато това е работническо общежитие като „Полски хотел“, ваканционен парк или къмпинг. Ако се регистрирате с адрес във ваканционен парк или къмпинг, тогава наистина за Вас съществува рискът, общината да Ви забрани да живеете по-дълго време там. По силата на Закона за жилищното настаняване общините могат да издадат разпоредби за даване на жилище, както за даване под наем на стаи в жилища. Общината може да Ви даде по-подробна информация по този въпрос.

Наели ли сте жилище? И трябва да плащате сравнено с доходите Ви върде висок наем? Тогава бихте могли да получите помощ за част от разходите по наема, при условие, че сте регистриран(а) в Общинската служба за личните данни [GBA]. За повече информация: www.toeslagen.nl. Също така можете да се обърнете към комисията по наемите, ако имате въпроси относно например размера на наема и правата Ви на наемател (www.huurcommissie.nl).

Общински данъци и такси

Ако Вие сам(а) се грижите за вашето жилищно настаняване, трябва да плащате в общината такси (например за отпадъчни води и смет) и данъци (например данък „Сгради“ (OZB) и данък водоснабдяване). Ако работодател осигурява Вашето жилищно настаняване, обсъдете с него, кой ще плаща данъците. Размерът на тези такси и данъци е различен в отделните общини. За повече информация можете да се свържете с Вашата община.

Отпадъци

Във всяка община съществуват разпоредби за събирането на битови отпадъци, голямогабаритни отпадъци, растителни отпадъци (клони, окосена трева, стебла и шума), бяла техника и химични отпадъци. Общината може да Ви предостави информация за разпоредбите.

Изучаване на нидерландски

Необходимо е да научите възможно най-бързо нидерландски, така че например да можете да общувате по въпроси, свързани с безопасността на работното място, държавните институции и с училището на Вашите деца. За повече информация за предлаганите курсове трябва да се обърнете към Вашата община по местоживее-не, защото понякога те се организират от самата община. Информирайте се също така и при Вашия работодател за възможностите да посещавате езиков курс.

Съществуват също така и пакети с учебни материали за самоподготовка по интеграция съдържащи учебници, DVD-та, CD's, а също и възможности и чрез интернет. С тях сте в състояние да научите нидерландски на начално ниво, за да можете да се ориентирате по-добре на трудовия пазар и в обществения живот. Пакетът „Да започнем сами с изучаването на нидерландски език“ [Zelf starten met Nederlands] струва €75,50 и е издаден в помощ на владеещите полски, румънски и български език. Подобният пакет „Заминавайки за Нидерландия“ [Naar Nederland] (цена €111,08) можете да закупите за Ваша помощ на португалски, испански, френски и английски език. Ако искате да ги закупите и за повече информация вижте www.zelfstartenmetnederlands.nl или www.naarnederland.nl. И двата пакета се продават също и в (интернет) книжарниците. Чрез уебсайта www.oefenen.nl можете да научите нидерландски на начално ниво. За индивидуални потребители е безплатен.

Вашият автомобил

В случай, че си вземете автомобила в Нидерландия, в Нидерландия трябва да заплатите пътен данък за МПС (MRB), а може би еднократно и данък за регистрация на МПС (BPM). При определени условия може да бъдете освободен(а) от заплащането на данък. За повече информация относно MRB и BPM можете да се свържете с нидерландската данъчна служба (Belastingdienst) (www.belastingdienst.nl) auto en vervoer). Ако идвате да живеете в Нидерландия (основно местопребиваване), трябва да регистрирате автомобила си в нидерландската „Служба за движение по пътищата“ (Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW)) (www.rdw.nl/particulier/internationalvisitor) 0900-0739 – RDW, може също така да Ви информира и за това кога трябва да извадите нидерландски регистрационен номер на автомобила си, как да си извадите нидерландска шофьорска книжка и как да смените шофьорската си книжка с нидерландска. За повече информация относно шофьорските книжки можете да се обърнете към общината си.

Деца

Училище и задължително образование

Всички деца и младежи в Нидерландия имат право на образование. В нашата страна е задължително получаването на образование и на квалификация. Това означава, че деца на възраст от 5 до 18 години са длъжни да ходят на училище и да вземат диплома (начална квалификация). За повече информация вижте на: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht.

Детски заведения и допълнително наблюдение на езика

В Нидерландия съществува възможност да се ползват детски градини/ ясли (възраст 0-4 години), детски занимални (възраст 2-4 години), както и извънучилищни занимални (възраст (4-12 години). Децата там са под ръководството на професионалисти. Заведенията за детски грижи са в помощ на родителите, така че те да могат да съчетават работата с грижите за децата. За да можете да дадете добър старт на вашето дете за основното образование, детските занимални и детските заведения предлагат програми с допълнително наблюдение на нидерландския език. За повече информация можете да се обърнете към Вашата община. Вашите деца ходят ли на детска градина или на занималня? В такъв случай можете да получите детски добавки. Тези добавки представляват финансова помощ за покриване на разходите за детска градина или занималня. За повече информация вижте на: www.toeslagen.nl en www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang.

Ваксинация

В Нидерландия децата до 12-годишна възраст включително се ваксинират срещу дванадесет различни опасни заразни болести, сред които хепатит, тетанус и детски паралич. Вие не сте длъжни да ваксинирате детето си. Ваксинациите са безплатни и се извършват в Бюрата за детска консултация или в Общинската здравна служба (GGD). Информирайте се във Вашата община, къде можете да

получите ваксини. За повече информация относно ваксинацията вижте на: www.rivm.nl/Onderwerpen/Onderwerpen/R/Rijksvaccinatieprogramma/National_Immunisation_Programme.

Бюро за детска консултация и помощ при възпитанието на децата

Бюрото за детска консултация е част от грижите за детското здраве. Лекарите и медицинските сестри, които работят там следят добре за здравето и развитието на децата до 4-годишна възраст. Бюрото за детска консултация е безплатно. Ако вашето дете е родено и регистрирано в общината, автоматично ще получите покана за посещение на Бюрото за детска консултация. След това Вие можете да направите уговорка за първото си посещение. Често първо детската медицинска сестра идва на посещение в дома. Тя тогава уговаря посещението. За повече информация можете да се обърнете в общината Ви.

В повечето общини на Нидерландия има Център за Юноши и Семейство [Centrum voor Jeugd en Gezin] (CJG). Родителите и юношите могат да се обърнат към този център с всички въпроси, свързани със здравето, подрастването и възпитанието. За повече информация вижте на: www.cjg.nl.

Здравеопазване

Медицински или социални грижи

Когато някой има нужда от помощ (медицинска или социална), той може да се обърне към така наречените инстанции за „първична помощ“. Инстанцията за „първична помощ“ са всички тези грижи, които са директно достъпни за пациента. Тук става въпрос за личните лекари, зъболекари, Службата за социални грижи и физиотерапевтите. За други видове грижи трябва да получите направление от „първичната помощ“. Най-често това е личният лекар. Службата за социални грижи може да Ви помогне, ако имате въпроси свързани с настаняването, благосъстоянието, здравеопазването и образованието. За повече информация можете да се свържете с Вашата община.

Националният телефон в ситуации на спешна помощ, за въпроси свързани с полицията, пожарната или здравната спешна помощ е 112.

Вашата здравна осигуровка и Вашият личен лекар

Ако живеете в Нидерландия, трябва да сключите здравна застраховка. В тази връзка вижте и в главата „Сключете здравна застраховка“. При здравната застраховка се плаща задължителна вноска „собствен риск“ от € 350. Вашият здравен застраховател събира тази вноска „собствен риск“. Разумно е да се запишете при личен лекар. За грижите на личен лекар не плащате вноска „собствен риск“. Ако се запишете при личен лекар, ще сте сигурен(а), че ще имате лекар на Ваше разположение. Обикновено вечер, през нощта или в почивните дни можете да ползвате услугите на дежурната лекарска служба. Необходимо Ви е направление от Вашия личен лекар, за да отидете на специалист и ако желаете разноските по това да се покрият от здравната застраховка. Ако не се запишете при личен лекар, а направо отидете в болница, може да се случи така, че първо да Ви върнат към личен лекар. Ако болницата все пак Ви помогне, но личен лекар е могъл да Ви даде същата помощ, трябва да заплатите вноската „собствен риск“. В такъв случай ще Ви излезе доста скъпо.

Прекратяване на законния престой в Нидерландия

В случай, че нямате достатъчно средства за съществуване или представлявате неоправдано бремене за системата за социална помощ, е възможно, в съответствие с европейското законодателство, Вашето законно пребиваване в Нидерландия да бъде прекратено. Тогава Вие трябва да напуснете Нидерландия. Ако извършите престъпни деяния, законното Ви пребиваване в Нидерландия може да бъде прекратено и може да Ви бъде наложена забрана за достъп до страната. Това означава, че трябва да напуснете Нидерландия и може да Ви бъде наложено наказателно преследване, ако бъдете задържан на територията на Нидерландия. Вижте също на: www.ind.nl.

Документ за пребиваване

Ако желаете да останете по-дълго от три месеца в Нидерландия и сте от България или Румъния, можете да подадете молба в IND за издаване на документ за пребиваване в ЕС/ЕИЗ. Запазете си час на гишето на IND във Вашия регион. За тази цел позвънете на 0900 1234561.

След като си запазите час, ще получите писмо вкъщи. В това писмо пише какви документи е необходимо да носите със себе си на срещата. Молбата за издаване на документ за пребиваване в ЕС/ЕИЗ се заплаща. На www.ind.nl/leges можете да прочетете какъв е размерът на таксите.

След като подадете молба за документ за пребиваване и платите, ще получите стикер в паспорта Ви (забележка относно пребиваването). С този стикер удостоверявате, че имате право да пребивавате в Нидерландия. На стикера пише също така дали имате право да работите в Нидерландия.

След това IND проверява дали отговаряте на всички условия. Впоследствие получавате официално писмо (определение) от IND. В това писмо пише дали ще получите въпросния документ.

Ако желаете да се възползвате от социалните услуги в Нидерландия (например ако желаете да подадете молба за социална помощ), е за препоръчване да се информирате в IND, дали това няма да има последствия за правото Ви на пребиваване. Вижте за повече информация: www.ind.nl.

Допълнителна информация и помощ

Неравнопоставено отношение или дискриминация

В нидерландската конституция са описани основните права. Тези права важат за всеки, който се намира в Нидерландия. В член 1 на Конституцията пише, че „Всички, които се намират в Нидерландия трябва да бъдат третирани по един и същ начин в еднаквите случаи. Дискриминация поради вероизповедание, начин на живот, политически убеждения, раса, пол или по някаква друга причина не е разрешена.“ Това важи също и на работното място. Хора, които работят на непълнен работен ден, или имат временен договор не бива да бъдат третирани различно от хора, които работят на пълен работен ден, или имат постоянен договор. Ако мислите, че има неравнопоставено отношение към Вас или се чувствате дискриминира(а), можете да подадете оплакване в Съвета за правата на човека. Това е безплатно. Телефонният номер е: 030-8883888 или изпратете електронно писмо на: info@mensenrechten.nl. При неравнопоставено отношение или дискриминация Вие можете да отидете също и в полицията или в Бюрото за борбата с дискриминацията [Antidiscriminatievoorziening (ADV)] във Вашата община.

Посолство/информация от консулски отдел

За допълнителна информация във връзка с работата и пребиваването в Нидерландия можете да се обърнете и към посолството на Вашата страна. Ако неочаквано възникнат проблеми, например злоупотреба или контакт с полицията, е препоръчително да се свържете с Вашето посолство. Посолството би могло да Ви помогне със специфична информация относно разпоредбите в Нидерландия и във Вашата страна, които се препокриват.

Online- и телефонна информация

Миграда [Migrada], организацията в защита на интересите на трудовите мигранти от целия ЕС се е погрижила за това, да можете да получите важна информация на Вашия собствен език както чрез интернет, така и по телефона. Въпросите, които се обсъждат в настоящата брошура можете да откриете на информационен уебсайт, а също и да ги прослушате по телефона на Вашия собствен език. Освен това можете да пожелаете да Ви свържат с други организации като синдикати, информационни центрове, а и държавни инстанции като Инспекцията по труда или Данъчната служба. Телефонният номер е: +31 (0)85-4010440. Уебсайтът е: www.migrada.nl.

Община

За допълнителна информация относно общинските услуги като извозване на битови отпадъци и наредбите за паркиране можете да се обърнете към Вашата община.

Допълнителна информация

Вижте за повече информация: www.rijksoverheid.nl.

Ministerie van Sociale Zaken en werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

